

30 lat toruńskiego Planetarium

[1]

Koncert gitarowy Janusza Strobla i wręczenie "Thorunium" Annie Broniewicz uczciły 12 kwietnia 2024 r. jubileusz 30-lecia Centrum Popularyzacji Kosmosu "Planetarium - Toruń".

To jedna z najbardziej zasłużonych instytucji popularyzujących naukę w naszym regionie. Została otwarta 17 lutego 1994 r. przy ul. Franciszkańskiej 15 w zadaptowanym na ten cel zbiorniku pogazowym z II poł. XIX w. Jest prowadzona przez Fundację Przyjaciół Planetarium i Muzeum Mikołaja Kopernika w Toruniu. Na budowę i wyposażenie placówki złożyły się środki własne fundacji, wsparcie samorządu miejskiego, sponsorów oraz Fundacji Współpracy Polsko – Niemieckiej. Patronem placówki został prof. Władysław Dziwulski, astronom, profesor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, współtwórca Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Obserwatorium Astronomicznego w Piwnicach.

Z okazji 30-lecia Planetarium prezydent Torunia Michał Zaleski nadał kierującej nią **dyrektor Annie Broniewicz** Medal Honorowy Prezydenta Miasta Torunia "Thorunium".

*- To miejsce i cały Toruń zawdzięczają Pani Dyrektor krajową rozpoznawalność instytucji, rozwój jej wystaw, sal i repertuaru, a także przeprowadzenie złożonych modernizacji i remontów – łącznie z ubiegłoroczną wymianą głównego projektora. Planetarium było też jedną tych toruńskich instytucji, które włączyły się w ubiegłoroczne obchody Roku Mikołaja Kopernika, przygotowując seanse „Copernicus 2473” oraz „Oto kosmos”. Pani Dyrektor określiła też sukces frekwencyjny Planetarium, które od jego otwarcia w 1994 r. odwiedziło ponad 6 milionów widzów – **mówił prezydent Torunia Michał Zaleski.** - To najwyższe wyróżnienie, jakim mogę uhonorować jako prezydent Torunia osoby szczególnie zasłużone dla naszego miasta. Widnieją na nim cztery sławne symbole Torunia: gotyckie okno, wiślana panorama starówki, herbowy anioł i nade wszystko planetarny układ kopernikański. Wszystko, czym zajmuje się pani dyrektor Anna Broniewicz, doskonale komponuje się z wymową tych kulturowych znaków.*

Wraz z Medalem "Thorunium" dla dyrektorki miasto przekazało też w upominku dla Planetarium

nowoczesny odkurzacz do sprzątania sali projekcyjnej. Jubileuszową uroczystość uświetnił koncert gitarowy w ciemności Janusz Strobla z zespołem.

Pierwszy publiczny pokaz w toruńskim Planetarium odbył się 19 lutego 1994 r. – w rocznicę urodzin Kopernika. Tytuł premierowego pokazu **"A jednak się kręci"** stał się mottem nowo powołanej instytucji, zapisanym na jej charakterystycznym, niebieskim projektorze. Pierwszym i wieloletnim dyrektorem placówki był Lucjan Broniewicz. Po jego przedwczesnej, nieoczekiwanej śmierci 7 maja 2011 r. funkcję tę objęła jego żona Anna. Dziś Planetarium Toruń jest jednym z najliczniej odwiedzanych planetariów w Europie, frekwencją bijąc na głowę inne, nawet większe obiekty. Od czasu powstania stworzyło 76 pokazów, które cieszyły się ogromnym powodzeniem.

Klasycznie rozumiane Planetarium (sala projekcyjna pod kopułą) z biegiem czasu rozszerzyło swoją ofertę i dziś jest prawdziwym **Centrum Popularyzacji Kosmosu "Planetarium - Toruń"**. Pokazy nie są już jedyną formą popularyzacji astronomii. 26 czerwca 2005 r. w budynku otwarto pierwszą interaktywną wystawę - salę Orbitorium (była ona czynna do 2 września 2017 r.). 22 kwietnia 2012 r. dołączyła do niej kolejna wystawa - sala Geodium, a 12 lutego 2018 r., w miejscu sali Orbitorium, została otwarta nowa interaktywna i multimedialna przestrzeń Baza MARS#17. Ze wszystkich trzech atrakcji mogą korzystać zarówno widzowie indywidualni, jak i zorganizowane grupy.

Od otwarcia w 1994 r. na sali projekcyjnej planetarium zmieniło się wszystko. Na początku działalności korzystano z profesjonalnych rzutników slajdów, których ostatecznie było blisko 70. Od maja 1995 r. były one łączone w panoramy, a w kwietniu 1997 r. powstał pierwszy w Polsce system „all-sky”, pozwalający na pokrycie obrazem slajdów całej kopuły. Dzięki temu, oglądając seanse, można było mieć wrażenie przebywania wewnątrz gwiazdnych mgławic. Prawdziwa rewolucja nastąpiła w styczniu roku 2014, gdy placówka ostatecznie przeszła na cyfrowy system projekcji typu fulldome, stworzony samodzielnie przez zespół Planetarium. Dzięki niemu animacje pokrywają całą kopułę ponad głowami widzów, a oprócz obiektów astronomicznych można na niej prezentować wirtualne spacerów np. po toruńskiej starówce czy wnętrzach zabytków. Zajmujący centralne miejsce na sali projektor gwiazd Zeiss RFP 2 został w styczniu 2023 r. wymieniony na nowy model, również niemieckiej firmy Zeiss, SKYMASTER ZKP4 LED, który daje jeden z najpiękniejszych obrazów nocnego nieba.

Planetarium przechodziło wiele remontów, niezbędnych przy tak dużej liczbie zwiedzających. W 2018 r. wyremontowano klatkę schodową i toalety (koszt ok. 140 tys. zł), a na przełomie 2023/2024 wykonano remont elewacji, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, przebudowę wejścia i remont zadaszeń nad wejściem głównym. Prace te kosztowały prawie 984,5 tys. zł.

Planetarium w liczbach:

- uroczyste otwarcie Planetarium: 17.02.1994 r.
- pierwszy pokaz dla publiczności: 19.02.1994 r.
- średnica kopuły planetarium: 15 m
- wysokość od podłogi w sali planetarium do zenitu: 9,5 m
- liczba foteli na sali planetarium: 189
- długość przewodów na sali planetarium: 6 km
- liczba gwiazd wyświetlanych przez projektor Zeiss: 7000
- liczba stworzonych seansów od 1994 r.: 76

Zdjęcia: Wojtek Szabelski

• [2]

• [3]

• [4]

• [5]

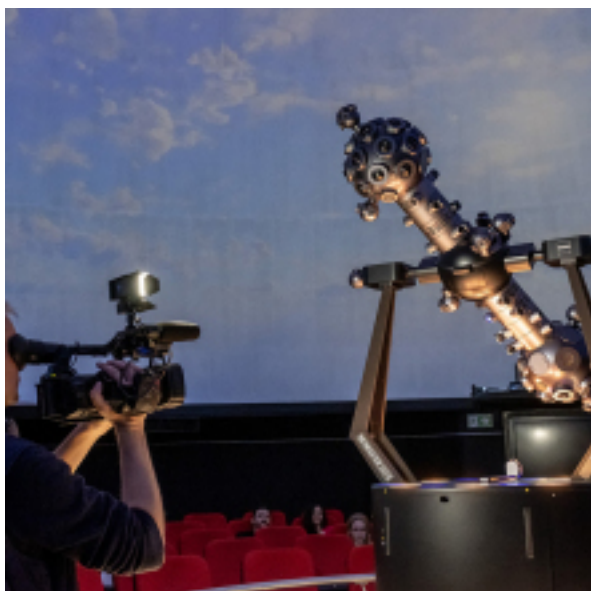
• [6]

• [7]

• [8]

• [9]

• [10]

• [11]

Odnosiniki:

- [1] https://www.torun.pl/sites/default/files/2024_04_12_30lat_planetarium_010_0.jpg
- [2] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_014.jpg?itok=CJpmLwYy
- [3] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_013.jpg?itok=zm1GoK7i
- [4] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_012.jpg?itok=W38pu50M
- [5] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_011.jpg?itok=NLSNS6yB
- [6] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_010.jpg?itok=8vDafEGc
- [7] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_009.jpg?itok=rdHU18Nn
- [8] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_008.jpg?itok=7y2CJomB
- [9] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_006.jpg?itok=dOKR1mJ3
- [10] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_003.jpg?itok=U_Wlwrqd
- [11] https://www.torun.pl/sites/default/files/styles/vphoto_gallery_large/public/2024_04_12_30lat_planetarium_001.jpg?itok=dIrupWSy